

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/21/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118265844
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Kálmánová, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:6118265844.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD. a sudcov JUDr. Vladimíra Novotného a JUDr. Ingrid Doležajovej, v právnej veci žalobcu: G.. G. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom P., U. XXX/XX, zastúpený advokátskou kanceláriou: AKMK, s.r.o., so sídlom Nitra, Farská 30, IČO: 36 859 061, proti žalovanému: Mesto Nitra, so sídlom Nitra, Štefánikova trieda 80/60, IČO: 00 308 307, o zaplatenie 9 007,92 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 10C/77/2018-495 zo dňa 5. novembra 2020 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
Žalovanému **n e p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania .

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie v poradí druhým rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 9007,92 eur s úrokom z omeškania 5 % ročne od 1.2.2018 do zaplatenia titulom náhrady za obmedzenie jeho vlastníckeho práva zákonným vecným bremenom žalovaného, ktoré mu vzniklo v zmysle § 4 ods. 2 zák.č. 66/2009 Z.z. a nákladov spojených s uplatnením pohľadávky v sume 40 eur. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP tak, že žalovaný nemá proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania.

1.2. Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil ust. § 151o ods. 1, § 3 os. 1 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 1, 2 zákona č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 228 ods. 1, § 193, § 194 ods. 1, 2, § 230 CSP, § 11 ods. 3, 4, 6 zák. č. 307/2016 Z.z. o upomínacom konaní, § 159 ods. 2, § 159 ods. 2 OSP.

1.3. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie preukázané, že žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľností evidovaných OÚ Nitra, katastrálny odbor na liste vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie P. ako parcely registra „C“ č. XXXX/X o výmere 131 m², parcely č. XXXX/X o výmere 724 m², a parc. č. XXXX/XX o výmere 4388 m², všetky zastavané plochy a nádvoria a na ktorých sa nachádza cestná, účelová a miestna komunikácia. Komunikácia prešla do vlastníctva žalovaného na základe osobitného zákona, a keďže nemal iné právo k pozemkom, ku dňu 1.7.2009 mu v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z. vzniklo právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Žalobca nadobudol sporné pozemky darom od príbuzných v roku 2012, pričom oni si voči žalovanému obdobné nároky neuplatnili. Žalovaný nevyhovel návrhu žalovaného o zámenu sporných pozemkov (uznesenie Mestského zastupiteľstva žalovaného zo dňa 12.9.2013 a z 17.9.2013) a ani žiadosti z 3.7.2015 o kúpu iných nehnuteľností žalovaného za symbolické 1 euro.

1.4. Platobným rozkazom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 8Up/211/2017 z 24.08.2017, právoplatným dňa 09.09.2017, bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi náhradu za roky 2012 až 2016 v sume 40244,47 eur s úrokom z omeškania 5 % ročne od 30.06.2017 do zaplataenia. Žalobca vyzval žalovaného výzvou z 17.1.2018 na zaplataenia náhrady aj za rok 2017, ktoré plnenie žalovaný odmietol s odôvodnením, že zákon č. 66/2009 Z.z. nemá úpravu o odplatnom vecnom bremene, preto nárok uplatnil žalobou. Žalobca tvrdil, že vyššie uvedeným platobným rozkazom, ktorým mu bol nárok priznaný je súd viazaný, preto vec nemôže inak posúdiť s poukazom na ust. § 228 ods. 1 a § 230 CSP.

1.5. Súd prvej inštancie konštatoval, že platobným rozkazom nie je viazaný; právoplatný platobný rozkaz vydaný v upomínacom konaní nie je rozsudkom, ale podľa § 11 ods. 6 zákona č. 307/2016 Z.z. má iba jeho účinky. Upomínací súd je pred vydaním platobného rozkazu povinný skúmať, či je nárok uplatňovaný dôvodne, ale neposudzuje ho s účinkami prejudiciálneho vyriešenia pre toto konanie podľa § 194 ods. 1 CSP. Keďže nejde o rozsudok, súd nie je platobným rozkazom viazaný ani podľa § 228 ods. 1 CSP, ktorý by bol záväzný iba pre strany a ich nástupcov. Dodal, že nakoľko v tomto konaní uplatňuje žalobca nárok za iné obdobie, nejde ani o vec už rozsúdenú.

1.6. Otázku náhrady vlastníkovi za obmedzenie jeho vlastníckeho práva zákonným vecným bremenom súd posúdil kladne aplikujúc § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka, čl. 20 ods. 4 Ústavy SR a článok 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd. Konštatoval, že vlastnícke právo možno obmedziť len za náhradu, preto má vlastníak pozemku právo na náhradu aj v prípade, ak vecné bremeno vzniklo zo zákona č. 66/2009 Z.z., ktorý nemá osobitnú úpravu náhrady a to podľa všeobecnej občianskoprávnej úpravy.

1.7. Pokiaľ ide o aktívnu vecnú legitímáciu, súd dospel k názoru, že táto je u žalobcu daná. Priklonil sa k názoru vyslovenom v rozhodnutí ÚS ČR sp. zn. II ÚS 2520/15 z 26.4.2016, v ktorom konštatoval, že súd porušil právo sťažovateľa na spravodlivý súdny proces a právo na ochranu vlastníctva, keď žalobu zamietol, pretože sťažovateľ je povinný strieť obmedzenie svojho vlastníckeho práva a ak obmedzené vo verejnom záujme nie je možné od neho požadovať, aby náklady spoločnosti niesol iba tento vlastníak. Aj v tomto prípade je vlastnícke právo žalobcu obmedzené vo verejnom záujme, hoci na rozdiel od veci prejednávanej Ústavným súdom ČR, nadobudol žalobca vlastníctvo už v čase, keď jeho vlastnícke právo bolo obmedzené.

1.8. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaný nárok je v rozpore s dobrými mravmi, pretože žalobca pozemky nadobudol darom s vedomím, že sa na nich nachádza miestna komunikácia a že nikdy na nich nebude môcť realizovať vlastnícke právo. Jeho cieľom bolo uplatňovať si nároky za obmedzenie vlastníckeho práva. Poukázal na rozhodnutie ESLP v z 2.júla 2018 č. 4014/12, kde sa žalobca na vnútroštátnom súde domáhal zaplataenia bezdôvodného obohatenia za pozemky, ktoré nadobudol zastavené cestami a chodníkmi vo vlastníctve mesta Prešov.

1.9. Ďalej súd poukázal na nejednotnú rozhodovaciu prax súdov otázke, či náhrada má byť jednorazová alebo opakovaná. Podľa žalobcu závery rozhodnutia NS SR zo dňa 29.10.2019 sp. zn. 8Cdo/30/2018 na danú vec nemožno aplikovať, pretože iba odkazuje na rozhodnutie NS SR sp. zn. 7Cdo/26/2014, ktoré bolo vydané pred nálezom pléna ÚS SR z 12.10.2016 sp. zn. PL.ÚS 42/2015-105, od ktorého on odvodzuje dôvodnosť svojho nároku. Podľa súdu v predmetnom rozhodnutí Ústavný súd posudzoval nesúlads ustanovení zákona č. 657/2004 Z.z. o tepelnej energetike z hľadiska primeranosti náhrady a hoci spomenul úpravu vzniku práva zodpovedajúceho vecnému bremenu upravenú v zákone č. 66/2009 Z.z., z nálezu a ani zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva, že by sa závery tohto nálezu mali vzťahovať aj na náhradu za nútené obmedzenie vlastníka pozemkov zaťažených vecným bremenom zriadeným podľa zákona č. 66/2009 Z.z. a ani že by náhrada mala byť len opakovaná. Právnu úpravu v zákone č. 657/2004 Z.z. o energetike nie je možné stotožniť s úpravou podľa zákona č. 66/2009 Z.z. a ani zákona č. 182/1993 Zb. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, čomu sa vo vzťahu k zákonu č. 182/1993 Zb. vyjadril aj Ústavný súd v uzneseniach sp. zn. IV. ÚS 264/2018-31 a sp. zn. II. ÚS 323/2017-29. Naopak úpravu vzniku práva zodpovedajúceho vecnému bremenu podľa zákona č. 66/2009 Z.z. možno stotožniť s úpravou zákona č. 182/1993 Zb., pretože v oboch prípadoch sa vecné bremená zriaďujú na pozemkoch zastavaných stavbami vo vlastníctve iných osôb, ani jeden zákon sa nezmieňuje o žiadnej forme náhrady za takéto zriadenie vecného bremena, k obmedzeniu vlastníka prichádza jednorazovo, rozsah práva je tak určiteľný už pri jeho vzniku a zriadenie vecného bremena sa predpokladá po dlhšiu dobu. Z uvedených dôvodov je preto stále aplikovateľný aj na takýto právny vzťah

rozsudok Najvyššieho súdu SR z 14.4.2016 sp. zn. 3Cdo/49/2014, ktorý sa týka náhrady poskytovanej podľa zákona č. 182/1993 Zb. a vychádza z toho, že náhrada má byť jednorazová.

1.10. Zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva ani to, či má byť náhrada jednorazová alebo opakovaná, iba z čl. 20 ods. 4 Ústavy SR vyplýva, že má byť primeraná. Význam tohto slova je však neurčitý a túto neurčitosť neodstránila ani rozhodovacia prax, pretože existujú rozhodnutia, ktoré tento pojem vykladajú reštriktívne, že nemá ísť o úplnú kompenzáciu obmedzenia alebo extenzívne, že má ísť o spravodlivé odškodnenie. Obmedzenie vlastníckeho práva žalobcu je iba dočasné a hoci závisí od konania žalovaného (§ 3, 4 zák. č. 66/2009 Z.z.), ktorý nekoná, Slovenská republika vo veci pozemkových úprav koná a podľa ostatného návrhu z 7.9.2020 by mali prejsť takéto pozemky do vlastníctva štátu. Žalovaný už žalobcovi zaplatil 40 244,47 eur titulom obmedzenia jeho vlastníckeho práva a hoci žalobca preukázal, že všeobecná hodnota pozemkov je 164641,95 eur, s ohľadom na okolnosti prejednávanej veci považoval túto náhradu za primeranú podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy SR., preto žalobu zamietol.

2. Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý navrhol rozsudok zmeniť a žalobe vyhovieť. Namietal porušenie práva na spravodlivý proces, inú vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci.

2.2. Nesúhlasil so závermi súdu prvej inštancie o výkone práv v rozpore s dobrými mravmi. Poukázal na rozsudok NS SR sp. zn. 1Cdo/203 /2018, podľa ktorého ani v spotrebiteľských sporoch nie je dôvod odchyliť sa od ustálenej judikatúry keď definícia dobrých mravov, ako súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, sú akceptované rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu základných noriem správania. Z rozhodnutia nie je zrejmé, že by postupoval spôsobom, ktorý je v demokratickej spoločnosti neakceptovateľný. Naopak z vykonaného dokazovania vyplýva, že uskutočnil kroky k usporiadaniu vzťahu so žalovaným v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z. pokusom o zámenu pozemkov a po vyčerpaní všetkých možností vyzval žalovaného na zaplatenie primeranej náhrady na základe znaleckého posudku. Celá úvaha súdu o rozpore s dobrými mravmi stojí na úvahe, že nadobudol pozemky výlučne s cieľom uplatňovať si nároky z obmedzenia vlastníckeho práva vecným bremenom. Dodal, že v súdnej praxi je priznávaná opakovaná primeraná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z., takých rozsudkov je viac ako zamietajúcich, preto jeho konanie nie je možné hodnotiť ako výkon práv v rozpore s dobrými mravmi. Akceptovanie názoru, že nadobudol nehnuteľnosti s vedomím, že si bude uplatňovať usporiadanie vlastníckeho práva, by bolo obmedzením vlastníckeho práva predchodcov a prevod vlastníckych práv by pre nich stratil akýkoľvek ekonomický zmysel. Navyše, rozhodnutie ESLP, na ktorý sa súd odvoláva je neaplikovateľné, pretože v tom danom prípade ide o nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, on ale nevykúpoval systematicky pozemky t.j. nevykonával túto činnosť špekulatívne, nadobudol nehnuteľnosť darom od predkov, pričom sa pokúsil aj o iné usporiadanie vzťahov so žalovaným.

2.3. Žalobca ďalej argumentoval, že právo na primeranosť náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva vyplýva z článku 20 ods. 4 Ústavy SR a § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka - ide o obmedzenie vlastníckeho práva za náhradu. Ústava je právny predpis vyššej právnej sily ako zákon, preto je nevyhnutné posudzovať „primeranosť“ ako pojem ústavné práva. Poukázal na skutočnosť že zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva, či má byť náhrada jednorazová alebo opakovaná, iba primeraná. Pojmu primeraná náhrada je potrebné vykladať v súlade s judikatúrou ÚS SR. Týmto pojmom sa podľa odvolateľa zaoberal Ústavný súd v Náleze Pléna PL US 42/2015-105, zaoberal sa otázkou obsahu ústavného pojmu primeraná náhrada v súlade so zákonom č. 657/2004 Z. z.; poukázal na bod 83 Nálezu, v ktorom Ústavný súd konštatoval, že od primeranej náhrady, ktorá sa pri vyvlastnení poskytuje spravidla jednorazovo, pri nútenom obmedzení možno uvažovať o pravidelných platbách „primeranej náhrady“ počas trvania núteného obmedzenia. Týka sa to predovšetkým takých obmedzení práv vlastníka, ak možno očakávať trvanie obmedzujúceho zásahu po dlhší čas. Aj tam, kde sa pri zavedení obmedzenia nepredpokladalo dlhodobé trvanie obmedzujúceho zásahu, no v skutočnosti takému zásahu došlo, je ústavný dôvod na priznanie opakujúcich sa dávok primeranej náhrady. V prejednávanej veci neboli povinným osobám poskytnuté náhrady za náhradné pozemky 11 rokov od účinnosti zákona, preto je podľa neho daný ústavný dôvod na priznanie opakujúcich sa dávok primeranej náhrady v zmysle citovaného názoru Ústavného súdu. Poskytnutie opakujúcich dávok sa mu javí spravodlivé aj z dôvodu, že trvanie zákonného vecného bremena je v rukách oprávnenej osoby z vecného bremena, ktorá má možnosť ovplyvniť dobu trvania vecného bremena a tým aj výšku náhrady, ktorá bude poskytnutá. Poskytnutie jednorazovej náhrady sa javí ako neproporčné z dôvodu dočasnosti trvania vecného bremena. Poskytovanie opakovanej náhrady napĺňa aj podmienku

obmedzenia vlastníckeho práva podľa článku 20 ods. 4 Ústavy, podľa ktorého obmedzenie má byť uskutočnené len v nevyhnutnom rozsahu. Poukázal, že v prípade jednorazovej náhrady nestráca vlastník len práva fakticky užívať pozemok, ale aj s vecou nakladať ekonomickým prospechom, nakoľko nedáva žiadny ekonomický a právny zmysle nadobudnúť pozemky, s ktorými nie sú spojené žiadne práva. V prípade opakovanej náhrady je ekvivalent ekonomickej hodnoty vyjadrený vo výške opakovanej náhrady, ktorá bude vlastníčkovi vyplácaná. Podľa názoru odvolateľa obmedzenia vlastníckeho práva v prípade poskytovania opakovanej náhrady je obmedzenie v menšom rozsahu ako v prípade jednorazovej náhrady, a preto je ho potrebné uplatniť.

2.4. Pokiaľ ide o výšku náhrady, k tej sa vyjadril Ústavný súd v bode 84 nálezu tak, že na určenie výšky primeranej náhrady je rozhodujúce zistenie ročného úžitku, ktorý sa viaže k tej časti nehnuteľnosti, ktorej sa vlastníctvo obmedzuje. Zastal názor, že súd bol povinný výklad pojmu primeraná náhrada akceptovať a aplikovať aj v tomto konaní, keďže tento výklad je preňho v zmysle § 193 CSP záväzným. Pokiaľ by sa chcel od tohto názoru odchýliť, mal svoj odlišný názor riadne a dostatočne zdôvodniť, čo neurobil. Odvolával sa len na právny názor odvolacieho súdu, podľa ktorého zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva, že by závery Ústavného súdu v Náleze PL 42/2015-105 sa mali vzťahovať aj náhradu za nútené obmedzenie vlastníctva pozemkov zaťažených vecným bremenom podľa zákona č. 66/2009 Z. z., ani že náhrada by mala byť opakovaná. Uvedený názor oboch súdov je nepreskúmateľný a v rozpore s právnou úpravou. Súd sa naopak odvoláva na rozhodnutie Ústavného súdu v iných veciach, ktoré uznesenia IV.ÚS 264/2018-31 a II.ÚS 323/2017-29 sú rozhodnutiami o prijateľnosti návrhu na začatie konania pred Ústavným súdom, ktorým boli obe sťažnosti odmietnuté. Väčšinou v takomto rozhodnutí vyjadrený názor nemá žiaden judikatórny význam. Súd prvej inštancie nerešpektoval závery vyslovené v Náleze PLÚS 42/2015-105 a I.ÚS 575/2012.

2.5. Nesúhlasil s názorom súd prvej inštancie, že na posudzovaný prípade je možné aplikovať rozhodnutie NS SR týkajúce sa zákona č. 182/1993 Zb., pretože medzi oboma zákonmi je podstatný rozdiel v obmedzení trvania zákonného vecného bremena. Podľa zákona č. 182/1993 Zb. je časovo neobmedzené, naopak podľa zákona č. 66/2009 Z. z. je časovo obmedzené do doby poskytnutia náhradného pozemku, jeho trvanie závisí od konania, prípade nekonania oprávnenej osoby a primeraná náhrada nastupuje, ak nedošlo k inému usporiadaniu a patrí len za obdobie obmedzenia do poskytnutia náhradného pozemku. Okrem odkázanej judikatúry súd neuvádza žiadne argumenty, prečo jednorazová náhrada na zriadenie vecného bremena mala splniť ústavnú požiadavku primeranej náhrady podľa článku 20 ods. 4 Ústavy SR. Iba uvádza, že v zákone nie je uvedené, že táto náhrada má byť opakovaná napriek vyššie uvedenému Nálezu a z toho nepriamo odvodzuje, že táto má byť jednorazová. Táto úvaha je podľa jeho názoru nedostatočná, keďže neobsahuje žiadne právne zdôvodnenie uprednostnenia jednorazovej náhrady pred opakovanou. Podľa zákona č. 66/2009 Z. z. v čase nadobudnutia účinnosti povinné osoby nemohli vedieť, v akej dobe budú vzťahy k pozemku usporiadané oprávnenými osobami, a preto nemožno od nich spravodlivo požadovať, aby vedeli, či sa mali domáhať prípadnej jednorazovej náhrady ako primeranej. Súd v bode 83. odôvodnenia uvádza, že suma 40244,47 eura je primeraná, pričom nezdôvodnil, akým spôsobom došlo k určeniu uvedenej sumy napĺňajúcej obsah článku 20 ods. 4 Ústavy SR. Tento názor považuje za prejav ľubovôle súdu. Súd dospel k nesprávnym skutkovým záverom, že všeobecná hodnota pozemkov bola ustálená znaleckým posudkom na výšku 164 641,95 eura, pričom táto nepredstavuje všeobecnú hodnotu pozemkov, ale výšku jednorazovej náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva. Z toho vyplýva, že sumu, ktorú do dnešného dňa obdržal, zďaleka nedosahuje výšku jednorazovej náhrady za obmedzenie jeho vlastníckeho práva.

2.6. Nesúhlasil s názorom súdu, že právoplatný platobný rozkaz vydaný v upomínacom konaní nie je rozsudok a má iba jeho účinky, navyše neobsahuje odôvodnenie. Podľa jeho názoru právoplatný platobný rozkaz má všetky účinky rozsudku. Toto ustanovenie nemá žiadnu výnimku. Súd nesprávne aplikuje § 194 ods. 1 CSP, ktorý sa podľa neho vzťahuje na iné rozhodnutia orgánov verejnej správy ako súdy. Pri vydávaní platobného rozkazu je súd povinný skúmať hmotnoprávny nárok a posúdiť jeho dôvodnosť. Nárok, ktorý bol právoplatným platobným rozkazom priznaný musí vyplývať z hmotného práva a opätovné preskúmavanie toho už posúdeného a vyriešeného hmotnoprávneho nároku odporuje princípu právnej istoty. Poukázal na rozhodnutie publikované v zbierke stanovísk NS SR č. 3/2013 pod č. 40. Súd sa snažil vyrovnať náhradu už priznaná platobným rozkazom tak, že uvedenú sumu vo výške 47 244,47 eura považoval za primeranú a žalovanú sumu výške 9 007,90 eura s príslušenstvom nepriznal pre výkon práv v rozpore s dobrými mravmi, ktorú úvahu považuje za zjavne absurdnú, pretože oba nároky majú rovnaký skutkový a právny základ.

3. Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Nesúhlasil s argumentáciou žalobcu, že existencia rozhodnutí všeobecných súdov,

v ktorých je priznávaná opakovaná náhrada za zriadenie vecného bremena, vylučuje možnosť rozporu s dobrými mravmi, podobne ako argumentácia vo veci Jarkovský vs. SR je nesprávna, pretože ako už bolo EŠLP konštatované, tieto rozhodnutia neobsahovali žiadnu analýzu o rozpore s dobrými mravmi. K primeranosti náhrady poukázal na svoje predchádzajúce vyjadrenia, že Nález ÚS PL ÚS 42/2015-105, na ktorý žalobca poukazuje, nie je meritórnym rozhodnutím v prejednávanej veci. V nadväznosti na uvedené poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu IV.ÚS 539/2020-21 zo dňa 28.10.2020, v ktorom Ústavný súd konštatuje, že na tento spor a vecné bremená podľa zákona č. 66/2009 Z. z. je možné aplikovať judikatúru vydanú v súvislosti so zákonom č. 182/1993. Ústavný súd odmietol sťažnosť nielen z dôvodu nedostatku právomoci, ale aj preto, že pri vecnom prieskume nezistil možnosť porušenia sťažovateľom označených práv. Dodal, že ak by aj rezignoval na uplatnenie princípu subsidiarity, nebolo by možné ústavnej sťažnosti vyhovieť pre jej zjavnú neopodstatnenosť. Predmetné rozhodnutie sa týka totožnej veci, ktorá je predmetom tohto sporu, keď Ústavný súd sa stotožnil s argumentáciou NS SR sp. zn. 2Cdo/194/2018 zo dňa 26.8.2019 a rozsudku KS Prešov č.k. 21Co/36/2017-286 z dňa 20.2.2018. Obdobná otázka bola riešená Najvyšším súdom SR aj v rozsudku zo dňa 24.3.2015 sp. zn. 7Cdo/26/2014, zo 14.4.2016 sp. zn. 3Cdo/49/2014, ktoré sa týkali priznávania primeranej náhrady podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. Vyslovený právny názor je použiteľný aj v danej veci. Obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 patrí totiž k tzv. legálnym (zákonným vecným bremenám), čiže k verejnoprávnym obmedzeniam vlastníckeho práva, významne sa približuje k obmedzeniu vlastníckeho práva v zákone č. 182/1993, čomu svedčí aj zhodná zákonná konštrukcia. Ani jeden zákon neuvádza, že vecné bremeno vzniká za náhradu. Judikatúra Najvyššieho súdu akceptovaná Ústavným súdom dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa zákona č. 182/1993 Z.z. vzniklo ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti, nemôže byť tomu inak ani pri danom prípade. Ak tieto legálne vecné bremená majú všetky jednotiace znaky t.j. obmedzenie vlastníckeho práva založené verejnoprávnymi normami kogentného charakteru s významným prvkom súkromnoprávnym, okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezapisujú sa do katastra nehnuteľností vyjadrené v zhodne právnej úprave nemôžu byť tomu inak ani v súvislosti s finančnou náhradou za obmedzenie vlastníckeho práva. Pre opačný právny názor niet žiadnych presvedčivých argumentov. V rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/49/2014 Najvyšší súd zaujal názor, že finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová, nemá charakter opakovaného plnenia, je nelogické ak by pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno. Podstatou predmetného názoru považoval za udržateľný aj Ústavný súd rozhodnutie IV.ÚS 27/2012 a ani ďalšie rozhodnutia na týchto záveroch nič nezmenili (I.ÚS 474/2014, IV.ÚS 227/2012, I.ÚS 1/2012, II.ÚS 506/2011).

3.2 Súhlasil s argumentáciou súdu o záväznosti platobného rozkazu. K tomu uviedol, že ak by teoreticky platilo, že platobný rozkaz vydaný bez nariadenia pojednávania je záväzný do budúcnosti, mohlo by platiť aj opačne, v prípade vydania rozhodnutia o odmietnutí návrhu. Keďže upomínacie konanie je alternatívnym spôsobom riešenia sporov pri uplatňovaní peňažných nárokov, využitie ktorého za ustanovených podmienok nevylučuje právo strany sporu na uplatnenie peňažného nároku podľa príslušných ustanovení CSP, rozhodnutie o odmietnutí návrhu nezakladá prekážku res iudicata a nevylučuje možnosť účastníka upomínacieho konania obrátiť sa na všeobecný súd. Aj z uvedeného dôvodu má za to, že platobným rozkazom, proti ktorému bol podaný odpor, ale po lehote, súd nie je viazaný.

4. Žalobca v replike k vyjadreniu žalovaného zotrval na dôvodoch svojho odvolania. Uviedol, že súdy nie sú povinné aplikovať rozhodnutia najvyšších súdnych autorít absolútne, sú oprávnené odkloniť sa od rozhodovacej praxe a odklon odôvodniť. Zotrval na názore, že súd prvej inštancie nevysvetlil v čom je jeho konanie v rozpore s dobrými mravmi. Za účelovú považuje argumentáciu pléna Ústavného súdu PL ÚS 42/2015-105 v tom, že sa rozhodnutie na vec nevzťahuje. Poukázal na svoje viacnásobné vyjadrenia, že aj keď ÚS posudzoval zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike, zaoberal sa otázkou primeranosti náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva podľa článku 20 ods. 4 Ústavy SR ako otázkou meritórnou s účinkami pro futuro. Rozhodnutie ÚS IV.ÚS 539/2020 nie je meritórnym rozhodnutím, rovnako ani Nález I.ÚS 575/2016. Právny názor NS SR vyslovený v rozsudku sp. zn. 3Cdo 49/2014, ktorom sa zaoberá osobou oprávnenou z vecného bremena, ktorá má nárok na jednorazovú náhradu vlastníkov v čase nadobudnutia účinnosti zákona č. 182/1993 Zb. a že sa nárok premičuje odo dňa účinnosti zákona bol známy plénu Ústavného súdu, že pri Náleze PLÚS 42/2015-105, kde reaguje v bode 51 odôvodnenia poukazujúc na iné rozhodnutie Ústavného súdu I.ÚS 474/2013 tak, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena, vznikla in rem, vzťahuje sa na každého vlastníka nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Finančná

náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová a nemá teda charakter opakovaného plnenia, je nelogické aby pri každej zmene vlastníka nový majiteľ mal nárok na finančnú náhradu. Tento text preberá aj rozhodnutie z NS SAR súdu sp. zn. 3Cdo/49/2014, ktorý bol predmetom preskúmania Ústavným súdom I.ÚS 474/2013, v ktorom sa priamo zaoberal dovtedajšou argumentáciou súdov vo vzťahu k jednorazovej náhrade za vecné bremeno a to nielen vo vzťahu k zákonu, ktorého súlad s Ústavou posudzoval. Otázka či primeraná náhrada má byť jednorazová je meritórna otázka a táto je záväzná vtedy ak sa k nej Ústavný súd vyjadruje v merite sporu. Otázkami súvisiacimi s primeranosťou náhrady podľa článku 20 ods. 4 Ústavy SR sa nezaoberal, pretože narážal na procesnoprávne prekážky, preto právne názory nemožno interpretovať a aplikovať ako názory uzavierajúce spor o charakter plnenia poskytovaného z titulu primeranej náhrady za vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie výkonu vlastníckych práv. Tu sa teda prvý raz Ústavný súd zaoberal otázkou jednorazovosti náhrady ako meritórnou otázkou v bode 83. Opätovne poukázal na názor vyslovený Ústavným súdom o obmedzení vlastníkov, ktorý v zmysle Ústavy musí byť v súlade so zásadou spravodlivého ocenenia rozsahu a dĺžky trvania obmedzení, na ktorý účel slúži inštitút primeranej náhrady. V prípade obmedzenia vlastníckych práv slúži vlastníkovi ako príspevok na úhradu ekonomických strát za výnos z majetku, ktorý v dôsledku núteného obmedzenia vlastníckeho práva buď vôbec neumožňuje užívať alebo môže užívať iba v obmedzenej miere a poskytuje sa po celý čas obmedzenia. Pri nútenom obmedzení možno uvažovať o pravidelných platbách primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia. Týka sa to predovšetkým tých obmedzení práv vlastníka, v ktorých prípade možno dôvodne očakávať trvanie obmedzujúceho zásahu po celý čas. Aj tam kde sa pri zavedení obmedzenia nepredpokladalo dlhodobé trvanie obmedzujúceho zásahu, no v skutočnosti k takému došlo, je ústavný dôvod na priznanie sa poukazujúcich sa dávok primeranej náhrady. Na určenie výšky náhrady je rozhodujúce zistenie ročného úžitku, ktoré sa viaže k tej časti nehnuteľnosti, ktorej sa vlastníctvo obmedzuje. Jednorazová náhrada nemá povahu primeranej náhrady za obmedzenia, ktoré mu sú podľa zákona podrobení. Ako uviedol v odvolaní poskytnutie opakujúcich sa plnení v danej veci je spravodlivejšie, keďže trvanie zákonného vecného bremena je v rukách oprávnenej osoby, ktorá má možnosť ovplyvniť dĺžku jeho trvania a tým aj výšku náhrady. Dodal, že z ustálenej judikatúry Ústavného súdu vyplýva, že ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady právnych noriem, bol uprednostnený ten ktorý zabezpečí plnohodnotnejšiu realizáciu Ústavou garantovaných práv fyzických alebo právnických osôb (IV.ÚS 422/2018, II.ÚS 148/06). Ďalej uviedol, že s otázkou jednorazovosti a opakovateľnosti náhrady súvisí otázka, či patrila vlastníkovi v čase vzniku zákonného vecného bremena, či má patriť len vlastníkovi a opaková ročná odplata prestáva patriť nasledujúcemu vlastníkovi.. Poukázal na § 4 zákona č. 66/2009, podľa ktorého osoba oprávnená z vecného bremena má právo na držbu a užívanie pozemku pod stavbou vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby. V takomto prípade sa nejedná o jednorazové právo alebo opakujúce sa, ktoré možno realizovať aj v budúcnosti nad rámec rozsahu existencie v čase účinnosti zákona. Pri tomto vecnom bremene ide o opakovateľné vecné právo, preto nevidí dôvod poskytnúť opakované plnenie aj novému vlastníkovi bez ohľadu na to, z akého právneho titulu došlo k zmene vlastníckeho práva.

4.2. Poukázal aj na nedostatky v argumentácii NS SR o premlčaní nároku a vyslovil názor, že právo na primeranú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva je upravené v druhej hlave Ústavy SR, ktoré upravuje základné ľudské práva a slobody; podľa článku 12 Ústavy sú ľudia slobodní a rovní v právach, základné práva a slobody sú neodňateľné nescudziteľné, nepremičateľné a nezrušiteľné, z čoho vyplýva, že nárok na primeranú náhradu podľa článku 20 ods. 4 sa nepremičuje. Poukázal na rozdiel v účinkoch odmietnutia návrhu a v účinkoch platobného rozkazu, voči ktorému nebol podaný odpor. Odmietnutie návrhu nie je prekážkou na opätovné uplatnenie nároku a platobný rozkaz, proti ktorému nebol podaný odpor, má účinky právoplatného rozsudku. Analógia, ktorú žalovaný použil nie je možné z dôvodu rozdelenej právnej úpravy. Na záver poukázal, že ani súd prvej inštancie, ani žalovaný nevysvetlili odklon pri určovaní výšky náhrady od kritérií stanovených v Náleze pléna ÚS 42/2015-105 nevysvetlili prečo by jednorazová náhrada mala byť jedinou primeranou náhradou podľa článku 20 ods. 4 Ústavy za obmedzenie vlastníckeho práva.

5. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnuté, v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359 CSP, 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, viazaný rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP) a viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal odvolanie na nariadenom odvolacom pojednávaní (§ 385 ods.1 CSP), pretože považoval za potrebné zopakovať dokazovanie (§ 384 ods.1 CSP), s následným verejným vyhlásením rozhodnutia (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je

dôvodné, rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, preto ho odvolací súd potvrdil, aj keď sa nestotožnil so skutkovými a právnymi závermi pre ktoré žalobu zamietol.

6. Predmetom konania je žaloba, ktorou sa žalobca domáha zaplata sumy 9 007,92 Eur s príslušenstvom na tom skutkovom základe, že ako vlastníč pozemkov je obmedzený vo vlastníčkom práve zákonným vecným bremenom zriadeným žalovanému zákonom č. 66/2009 Z. z.. Na sporných pozemkoch je postavená stavba verejnej komunikácie. Výšku náhrady vyčíslil znaleckým posudkom. Tvrdil, že o spornom nároku už bolo právoplatne rozhodnuté platobným rozkazom vydaným Okresným súdom Banská Bystrica, ktorým mu bola priznaná suma 40 244,47 Eur s úrokom z omeškania 5 % ročne z 40 244,47 Eur od 30.06.2017 do zaplata ako odplata za roky 2012 - 2016. a keďže otázka nároku už bola právoplatne vyriešená iným súdom, je súd v tomto konaní rozhodnutím podľa § 228 ods. 1 CSP viazaný.

7. Súd prvej inštancie v poradí prvým rozsudkom (č. k. 10C/77/2018-186) žalobu vo veci samej zamietol a žalovanému proti žalobcovi nepriznal nárok na náhradu trov konania. Dospel k záveru, že žalobca nemá nárok na ďalšiu náhradu za pretrvávajúce obmedzenie vlastníčkeho práva (okrem už priznaného plnenia platobným rozkazom Okresného súdu Banská Bystrica). V dôsledku odvolania žalobcu vec prejednal odvolací súd a uznesením č. k. 8Co/218/2019-256 zo dňa 5. decembra 2019 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Súd prvej inštancie vo veci opätovne rozhodol preskúmaným rozsudkom tak, že žalobu zamietol a žalovanému nepriznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania.

8. Žalobca v odvolaní vytykal súdu prvej inštancie porušenie práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. d) CSP), inú vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d) CSP), nesprávne skutkové zistenia (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP) a nesprávne právne posúdenie veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP).

8.2. Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 389 ods.1 písm. b) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Povinnosť súdov rozhodnutie odôvodniť v súlade s vyššie citovaným ustanovením je jedným z princípov riadneho a spravodlivého procesu vyplývajúcich z článku 36 a nasledujúcich Listiny základných práv a slobôd, ktorý predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces. Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené sporovou stranou, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami sporu. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/2003).

8.3. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP, t. j. že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, je vymedzený vadami konania, ktorými sú všetky vady s výnimkou tých, ktoré sú uvedené v § 389 CSP, ktoré spočívajú v chybnom postupe súdu, napr. pri dokazovaní (ak pri vykonávaní dokazovania nebolo postupované v súlade s príslušnými ustanoveniami), pri posudzovaní procesných otázok v priebehu konania (ktoré neboli predmetom samostatného rozhodovania), v chybnom poučovaní účastníkov a v ďalších nedostatkoch jeho činnosti, ku ktorým došlo počas konania alebo v súvislosti s rozhodovaním, pričom spôsobilým odvolacím dôvodom tieto vady nie sú samy o sebe (bez ďalšieho), ale len vtedy, ak sú dôsledkom takého porušenia predpisov procesného práva, ktoré mohlo mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

8.4. K nesprávnym skutkovým zisteniam odvolací súd konštatuje, že tento odvolací dôvod je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 CSP, a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán sporu nevyplynuli, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo opomenul rozhodujúce

skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvej inštancie založil na chybnom hodnotení dôkazov. Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán sporu, alebo ktoré vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálnej vierohodnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ustanovení § 192 až § 194 CSP.

8.5. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

9. V danej veci súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca je aktívne vecne legitimovaný na podanie žaloby a za obmedzenie vlastníckeho práva vlastníčkovi zákonným vecným bremenom vo všeobecnosti patrí náhrada a to jednorazová. Otázku viazanosti platobným rozkazom, ktorým bol žalobcovi priznaný nárok za roky 2012 - 2016 vyriešil negatívne v tom zmysle, že ním nie je viazaný. Žalobu zamietol majúci za to, že žalobca uplatňuje nárok v rozpore s dobrými mravmi, keďže v čase nadobudnutia nehnuteľností vedel, že sú zaťažené zákonným vecným bremenom a sledoval cieľ získať buď iné pozemky alebo finančnú náhradu od žalovaného a súčasne z dôvodu, že mu prináleží nárok na jednorazovú, primeranú náhradu, za ktorú považoval náhradu priznanú právoplatným platobným rozkazom v sume 40 244,47 eur.

10. Odvolací súd za podstatnú otázku pre rozhodnutie veci považoval otázku posúdenia aktívnej vecnej legitimácie žalobcu.

10.2. Vecnou legitimáciou je stav vyplývajúci z hmotného práva, kedy jeden účastník civilného konania - strana sporu (žalobca) je subjektom hmotnoprávneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide (aktívna vecná legitimácia) a účastník - strana sporu na opačnej procesnej strane.

10.3. Súd prvej inštancie záver o existencii aktívnej vecnej legitimácie žalobcu odôvodnil závermi rozhodnutia ÚS ČR sp. zn. II ÚS 2520/15 z 26.4.2016, keď bez analýzy a stotožnenia skutkového stavu oboch vecí uviedol, že zamietnutím žaloby bolo porušené právo sťažovateľky (pred ÚS ČR) na spravodlivý súdny proces a na ochranu vlastníctva, pretože sťažovateľ ako súčasný vlastník pozemkov je povinný strpieť obmedzenie svojho vlastníckeho práva vo verejnom záujme, preto nie je možné od neho požadovať, aby náklady spoločnosti niesol iba tento vlastník. Súd prvej inštancie uviedol len to, že žalobca na rozdiel od vecí pred ÚS ČR nadobudol vlastníctvo v čase, keď bolo obmedzené. K uvedenému je potrebné uviesť, že citovaný náleží ÚS ČS na danú vec nemožno aplikovať, pretože nerieši situáciu obmedzenia vlastníka zákonným vecným bremenom, ale posudzuje otázku náhrady vo forme vydania bezdôvodného obohatenia vlastníčkovi za obmedzenie jeho vlastníckeho práva k pozemku zastaveného miestnou komunikáciou. Odvolací súd postráda vysvetlenie, prečo súd prvej inštancie nevenoval pozornosť rozhodnutiam NS SR, ktoré mu boli v čase rozhodovania evidentne známe a ktoré uvádza v bode 53 rozsudku. Ostatné rozhodnutie Ústavného súdu ČR navyše ani netvorí ustálenú rozhodovaciu prax súdov SR. Definíciu ustálenej rozhodovacej praxe podal judikát R 71/2018. Za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku treba považovať naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986. Napokon vzhľadom na čl. 2 ods. 2 C. s. p. je potrebné za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu považovať aj rozhodovaciu prax ďalších najvyšších súdnych autorít, a to Ústavného súdu Slovenskej republiky, Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie.

11. Problematika zákonného vecného bremena zriadeného zákonom č. 66/2009 Z.z. bola posudzovaná vo viacerých rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR. Ústavný súd SR uznesením č.k. IV ÚS 539/2020-21 zo dňa 28. 10.2020 odmietol sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu NS SR sp. z. 2Cdo/194/2018 z 26. 08. 2019, v ktorom konaní si sťažovateľka v postavení žalobkyne uplatňovala nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za obmedzenie jej užívacieho práva k jej nehnuteľnosti inou osobou, ktorej vzniklo zákonné vecne bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z. Ústavný súd ústavnú

sťažnosť odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie, pričom zároveň konštatoval, že by jej ani inak nemohol vyhovieť pre jej zjavnú neopodstatnenosť. Poukázal na závery odvolacieho súdu, že právo na náhradu za vecné bremeno sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej dobe a tento nárok je len jeden a má ho ten vlastník zaťaženého pozemku, ktorý nehnuteľnosť vlastnil v čase vzniku vecného bremena, teda ku dňu účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z., t. j. k 1. júlu 2009. Právo na náhradu za zriadenie vecného bremena patrilo len predchádzajúcim vlastníkom tohto pozemku v čase vzniku vecného bremena a keďže si pôvodný vlastník právo na náhradu za zriadenie vecného bremena neuplatnil, došlo k premlčaniu jeho práva a už sa ho nemôže domáhať (bod 23).

11.2. Uviedol, že Najvyšší súd SR sa zaoberal aj správnosťou vyriešenia právnej otázky „či vlastník pozemku, na ktorom viazne zákonné vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2019 Z.z. má nárok na primeranú náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva vo forme pravidelných platieb primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia vo výške ročného úžitku, ktorý sa viaže k tej časti nehnuteľnosti, v ktorej sa vlastníctvo obmedzuje a či existuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré by bránilo považovať náhradu za obmedzenie vlastníckych práv zákonným vecným bremenom podľa § 4 ods. 1 zák.č. 66/2009 Z.z, vo forme opakujúceho sa plnenia“ a následne uviedol: „36. Obdobnú „dovoláciu otázku“ už najvyšší súd riešil v rozsudku z 24. marca 2015, sp. zn. 7Cdo/26/2014, ako aj v rozsudku zo 14. apríla 2016, sp. zn. 3Cdo/49/2014, ktoré sa týkali priznávania primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. <aspi://module='ASPI'&link='182/1993 Z.z.%252323'&ucin-k-dni='30.12.9999'> o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Uzavrel, že vyslovený právny názor je plne prijateľný a použiteľný aj na priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. Aj obmedzenie vlastníckeho práva podľa §4 ods. 1 zák.č. 66/2009 Z.z. patrí totiž k tzv. legálnym (zákonným) vecným bremenám, čiže k verejnoprávnym obmedzeniam vlastníckeho práva. Jeho verejnoprávny charakter a jeho povaha nasvedčujú tomu, že sa významne približuje k obmedzeniu vlastníckeho práva zakotveného v zákone č. 182/1993 Z.z. Svedčí o tom nakoniec aj ich zhodná zákonná konštrukcia.

11.3. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. ak nemá vlastník stavby ku dňu účinnosti tohto zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníkom stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Podkladom na vykonanie záznamu o vzniku vecného bremena v katastri nehnuteľností je súpis nehnuteľností, ku ktorým vzniklo v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

11.4. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z. vlastník pozemku pod stavbou je povinný strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do vykonania úprav v príslušnom katastrálnom území. Uvedené ustanovenia označili oprávnenie obcí a vyšších územných celkov držať a užívať pozemky pod stavbami, ktoré sú v ich vlastníctve, ako vecné bremeno a v poznámkach pod čiarou odkazuje na § 151n až § 151p Občianskeho zákonníka. Ide však o verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva, pretože oprávnenie držať a užívať pozemok neprislúcha konkrétnej osobe, ale druhovo vymedzenému subjektu - obci alebo vyššiemu územnému celku a obmedzenie vlastníckeho práva je odôvodnené verejným záujmom. Stavbami sú predovšetkým cestné komunikácie, materské školy, cintoríny, parky a ďalšie všeobecne prospešné zariadenia, ktoré boli vybudované pred rokom 1989. Zriadenie vecného bremena predstavuje spôsob, ako vyriešiť dlhodobu neusporiadanú vzťahy k pozemkom vo vlastníctve iných osôb, na ktorých sa nachádzajú povolené stavby, ktoré boli pôvodne vo vlastníctve štátu a podľa osobitných predpisov prešli na obce a vyššie územné celky. Ide o nedoriešené právne vzťahy z predchádzajúceho spoločenského režimu a zákonodarcu prijatím zákona č. 66/2009 Z.z. ustanovil mechanizmy, akými možno usporiadať medzery vo vlastníckych vzťahoch.

11.5. Tak ako zákon č. 182/1993 Z.z., ani zákon č. 66/2009 Z.z. expressis verbis neuvádza, že vecné bremeno vzniká za náhradu. Ústavný súd však vo svojom rozhodnutí, sp. zn. I. ÚS 474/2013 konštatoval, že aj keď zákon č. 182/1993 Z.z. neuvádza, že vecné bremeno vzniknuté podľa § 23 ods. 5 vzniká len za náhradu, je potrebné, aby vychádzal z čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a v kontexte s tým aj s právnou úpravou obsiahnutou v pôvodnom ustanovení § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka. Najvyšší súd už skôr uzavrel, že pri nedostatku právnej úpravy možno náhradu za vzniknuté bremeno

odvodiť zo všeobecne uznávaných princípov, príkazom na ochranu základných práv a slobôd, teda aj zo základného práva vlastníť a užívať majetok (rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/89/2008).

11.6. I v prípade zriadenia vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zák.č. 66/2009 Z.z. je primeraná náhrada namieste. Všeobecné súdy vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti plne rešpektujú, že vlastníkom pod stavbami patriacimi obci alebo vyššiemu územnému celku patrí primeraná náhrada podľa všeobecných zásad upravujúcich inštitút vecného bremena determinovaná proporčnosťou a vyvažovaním hodnoty vlastníckeho práva a hodnoty verejného záujmu (rozsudok Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 10Co/134/2012, uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 19Co/198/2014, uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 4MCdo 2/2014).

11.7. Ak judikatúra najvyššieho súdu akceptovaná ústavným súdom dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. vzniklo ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže byť tomu inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. Ak tieto legálne (zákonné) vecné bremená majú všetky jednotiace znaky, t. j. ide o obmedzenia vlastníckeho práva založené verejnoprávnymi normami kogentného charakteru s významným prvkom súkromnoprávnym, okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezapisujú sa do katastra nehnuteľností, vyjadrené v zhodnej právnej úprave, nemôže byť tomu inak ani v súvislosti s finančnou náhradou za obmedzenie vlastníckeho práva. Pre opačný právny názor niet žiadnych presvedčivých argumentov.

11.8. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí, sp. zn. 3Cdo/49/2014 konštatoval, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Predmetné bremeno vzniká „in rem“, vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová; nemá teda charakter opakovaného plnenia. Je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno.

11.9. Podstatu predmetného názoru považoval za „ústavne udržateľný“ aj ústavný súd v rozhodnutí, sp. zn. IV. ÚS 227/2012. Ani ďalšie rozhodnutia ústavného súdu týkajúce sa posudzovania opakovanosti finančnej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z., v ktorých posudzoval ústavnosť rozhodnutí založených na obdobných záveroch (sp. zn. I. ÚS 474/2013, IV. ÚS 227/2012, I. ÚS 1/2012, II. ÚS 506/2011), na tom nič nezmenili.

11.10. Ani nález ústavného súdu, sp. zn. PL. ÚS 42/2015 neovplyvnil vyššie ustálený právny názor. Ako vyplýva z uznesenia ústavného súdu, sp. zn. II. ÚS 323/2017 „nemožno stotožňovať právnu úpravu zákona č. 657/2004 Z.z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o tepelnej energetike“), ktorý upravoval primeranú jednorazovú náhradu za zriadenie vecného bremena a náhradu za vecné bremeno upravené v § 23 ods. 5 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, keďže upravujú rozličné situácie, ktoré vyjadrujú rôznu formu obmedzenia v užívaní nehnuteľností. Kým pri obmedzení vlastníckeho práva podľa zákona o tepelnej energetike sa poskytuje náhrada za výmeru, v ktorej je vlastník obmedzený pri užívaní nehnuteľnosti v dôsledku uplatnenia zákonného vecného bremena držiteľom povolenia, a to pri výkone práv a povinností podľa § 10 ods. 1 zákona o tepelnej energetike, ktorých rozsah a frekvenciu nemožno vopred určiť, pri právnej úprave zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov vzniká k pozemku právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ak vlastník domu nie je vlastníkom pozemku, teda rozsah vecného bremena je určiteľný už pri jeho vzniku, t. j. od účinnosti zákona 1. septembra 1993“. Je tomu tak aj pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., ktorého rozsah je určiteľný už pri jeho vzniku“.

12. K rovnakým záverom dospel aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/17/2019 zo dňa 30. 11. 2020 posudzujúc odklon v dovolacej otázke, či vlastník pozemku, na ktorom viazne zákonné vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2019 Z. z., má nárok na primeranú náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva aj opakovane za určitý časový úsek až do usporiadania vlastníckych vzťahov spôsobom týmto zákonom predpokladaným.

13. Odvolací súd viazaný uvedenými právnymi závermi vyšších súdnych autorít v otázke, komu vzniká nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva zastáva právny názor, že toto právo vzniklo

tomu subjektu, ktorý bol vlastníkom pozemku v čase vzniku vecného bremena - v čase nadobudnutia účinnosti zákona č. 66/2009, t. j. ku dňu 30. 06. 2009. Z vykonaného dokazovania nesporne vyplýva, že žalobca nadobudol vlastnícke práva k sporným nehnuteľnostiam darom od právnych predchodcov až v roku 2012, kedy boli pozemky už týmto právom zaťažené, preto nie je splnená podmienka jeho aktívnej vecnej legitímácie na uplatňovanie si tohto nároku.

14. Ostatné súdom prvej inštancie vyslovené právne závery o rozpore žalovaného nároku s dobrými mravmi, viazanosťou platobným rozkazom a primeranosťou už priznanej jednorazovej náhrady v sume 40 244,47 eur pre posúdenie veci neboli podstatné, a preto odvolací súd správnosť týchto záverov súdu prvej inštancie ani neposudzoval. K argumentácii žalobcu nálezom PL ÚS 42/2015 týkajúcej sa priznania opakovanej finančnej náhrady za obmedzenie užívacieho práva vlastníka pozemku zaťaženého vecným bremenom a jej výšky odvolací súd poukazuje na body 11.8 - 11.10 odôvodnenia rozsudku, z ktorých je zrejmé, že uvedené odvolacie dôvody žalobcu nie sú opodstatnené.

15. Vzhľadom na vyššie uvedené podstatné dôvody odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

16. O trovách konania strán sporu odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods.1 CSP a § 255 ods.1 CSP, žalovanému, ktorý mal v odvolacom konaní plný úspech nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania, pretože mu trovy nevznikli a náhradu nežiadal.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).